

اسب تروآ، واژه‌ای کلی برای توصیف بیشتر بازی‌های روانی است. در این عملیات روانی، لایه ظاهری اسب تروآ نشان دادن چهره صلح‌جو، طرفدار آزادی بیان، اهل صداقت، انکار منافع مستقیم و غیرمستقیم مادی و معنوی خود در اوضاع پیش آمده و سپس انکار نقش خود در پیش آمدن بحران است. درحالی که لایه زیرین، عملیات فریبکاری، جذب مخاطب و پیشبرد اهداف است.

در ظاهر زیبای اسب تروآ، عربستان عضو (مرکز مقابله با تأمین مالی تروریستی) است و مقامات این کشور همواره خود را سردمدار مبارزه با تروریسم در منطقه می‌دانند. برای نمونه؛ ملک سلمان در مه ۲۰۱۷ اداکرد «مردم ما و کل جهان باید برای مبارزه با نیروهای شر و تندروا از هر نوعی که باشند، مقابله کنند. حکومت ایران به‌مناشه نوک

نیزه تروریسم جهانی است. حکومت ایران، حزب‌الله، حوثی‌ها، داعش و القاعده مانند یکدیگرند. عربستان سعودی هیچ‌گونه تأمین‌کننده مالی تروریسم را تحمل نخواهد کرد.»[۱] اما در باطن این اسب ترولش، نقش حمایت‌های مالی عربستان از گروه‌های تروریستی و تندروی مذهبی افشا شده است. در برخی از گزارش‌های منتشرشده، بر نقش اشخاص حقیقی و حقوقی عربستان سعودی در تأمین مالی و تجهیزاتی گروه‌های تروریستی در سوریه و عراق و تربیت شدن تروریست‌ها در مدارس مذهبی وهابی تأکید شده است؛ ازجمله در گزارشی که در سال ۲۰۰۶، پیرامون ناآرامی‌های داخلی عراق منتشر شد،[۲] گزارشی که در ژوئن سال ۲۰۱۳، به پارلمان اروپا ارائه شد[۳] و گزارش مرکز پژوهش‌های کنگره آمریکا در ۱۴ سپتامبر ۲۰۰۷، با عنوان «عربستان سعودی: اتهامات کمک مالی به تروریست‌ها» که توسط سایت ویکی‌لیکس منتشر شد. همچنین یک سند، مربوط به وزارت خارجه آمریکا به تاریخ ۳۰ دسامبر سال ۲۰۰۹ که یادداشتی محرمانه ازسوی هیلاری کلینتون وزیر خارجه آمریکا بود که برای سفارتخانه‌ها و کنسولگری‌های آمریکا در ریاض، کویت، ابوظبی، دوحه و اسلام‌آباد ارسال کرده بود و طی آن عربستان سعودی را همچنان یک پایگاه عمده مالی برای القاعده، طالبان، لشکر طیبه و دیگر گروه‌های تروریستی دانسته بود. این سند در دسامبر ۲۰۱۰، ازسوی ویکی‌لیکس منتشر شد.[۴]

سایت ویکی‌لیکس در سندی دیگر در ۱۶ ژوئیه ۲۰۱۵، فاش کرد که عربستان سعودی طی ده‌ها، میلیاردها دلار از درآمدهای نفتی خود را برای سازمان‌های اسلامی در سراسر جهان و به‌صورت مخفیانه با به‌کارگیری «دیپلماسی دسته‌چک» صرف نموده و به‌دنبال پیش بردن دستور کار خود بوده است. طبق این اسناد هدف عربستان سعودی در طول سال‌های اخیر، علاوه‌بر گسترش نسخه خاصی از اسلام مدنظر خود، تضعیف دشمن اصلی یعنی ایران بوده است. طبق این اسناد که منتسب به وزارت امور خارجه عربستان سعودی است، دغدغه اصلی عربستان، ایران بوده است و دیپلمات‌های عربستان از آسیا، اروپا و آفریقا به‌صورت مداوم در حال نظارت بر فعالیت‌های ایران بوده‌اند.

طبق اسنادی دیگر آژانس‌ها و نهادهای دینی مذهبی وابسته به حاکمیت عربستان اقداماتی نظیر آنچه در ادامه می‌آید، انجام

داده‌اند؛ شناسایی رهبران مسلمان همسو با تفکر مذهبی عربستان در سراسر جهان، حمایت مالی از آنها و آموزش آنها در راستای اهداف عربستان، ساخت مساجد، مدارس و مراکز مطالعاتی، اهدای بورسیه تحصیلی به دانشجویان خارجی جهت تحصیل شریعت در دانشگاه‌های عربستان و آموزش مبلغان خارجی، تضعیف مقامات خارجی و رسانه‌های خبری که تهدیدی برای دستورکار پادشاه عربستان بوده‌اند، رانداندازی شبکه تلویزیونی فارسی‌زبان ازسوی پادشاه عربستان و اعزام مبلغانی به دیگر کشورها. [۵] همچنین حمایت مالی در تهدید برای عربستان از حزب سلفی «لوی» در مقابل «آخوان المسلمین» در مصر و مشارکت این حزب در کودتا علیه مرسی، نمونه‌ای دیگر از باطن اسب تروآی عربستان است.

۴. نفی گذشته خود

در این بازی، درحالی‌که کشور الف که مجری عملیات روانی است، خود مسبب و ریشه مشکلات در کشور ب است، اما کشور الف با ارسال پیام اجتماعی ازادینخواهی صلح‌طلبی وارد بازی می‌شود و تلاش می‌کند تا خود را کشوری بی‌طرف در رقابت‌های داخلی و منطقه‌ای نشان دهد. یکی از بازی‌های روانی که عربستان به‌عنوان یکی از عملیات در جنگ شناختی از آنها بهره می‌گیرد، بازی «نفی گذشته خود» است. برای مثال، نقش عربستان در حمایت از عبدر به منصورهادی و ایجاد ائتلاف عربی برای حمله به یمن و ایجاد وضعیت کنونی یمن، بر کسب پوشیده‌نیست، اما این کشور در تلاش است تا دیگران را به‌عنوان مسبب این وضعیت جلوه دهد. برای نمونه، مؤسسه بین‌المللی مطالعات ایران، در تاریخ ۲۳ مه ۲۰۲۱، در تحلیلی با عنوان ایمنی‌ها در هزاره‌های ایران» به نقل از سرلشکر بازنشسته، احمد

- چهارشنبه ۴ آبان ۱۴۰۱**
- سال بیست و هشتم**
- شماره ۸۰۳۶**

عربستان سعودی

سیاست عملیات روانی خود را چگونه به پیش می‌برد؟

تجسمه پور اسمعیلی پژوهشگر منطقه غرب آسیا در مؤسسه ابرار معاصر تهران

یکی از راه‌هایی که کشورها و بویژه قطب‌ها و بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی برای تأمین اهداف و منافع خود انتخاب می‌کنند، استفاده از عملیات روانی، با کمک ابزارهای مختلف بویژه انواع رسانه‌هاست. کشورها در راستای افزایش و حفظ قدرت نرم، از عملیات روانی استفاده می‌کنند. هدف از این‌ عملیات، نفوذ بر افکار عمومی و تغییر نوع نگاه آنها به مسائل مختلف در عرصه داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی است. اهمیت این عملیات به اندازه‌ای است که «در جنگ‌های معاصر، مانند جنگ خلیج فارس اهدافی با ارزش روانی مانند تلویزیون، پخش و سایر مکان‌های ارتباطی اولین اهداف بوده‌اند. انهدام آن اهداف به ایجاد انفعال روانی، وحشت و در نهایت شکست کمک کرد.»[۱]
نادیده گرفتن این عملیات می‌تواند سبب شکست، در ماندگی یا انفعال یک کشور در میدان نبرد شود. در منطقه غرب آسیا نیز کاربرد عملیات روانی ازسوی کشورهای مختلف از جمله عربستان سعودی در جریان است. شناخت این عملیات و طراحی عملیات‌های مقابل برای سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران و پژوهشگران این عرصه، یک ضرورت است. هدف نوشتار این است که عملیات روانی و به‌صورت مشخص برخی از بازی‌های روانی شناسایی و بررسی شود که عربستان سعودی ی برای مقابله با واوآدم‌هایی که آنها را دشمن یا رقیب می‌خواند یا برای حفظ و کنترل دوستان و متحدین خود، به‌کار می‌گیرد.

کشوری که این بازی را انجام می‌دهد می‌خواهد در ظاهر به دیگران القا کند که این توانایی و تمایل را دارد که مشکلات دیگران را حل کند، اگرچه فرد ناجی یا رابین هود، در حقیقت بر ضعف خود اشراف دارد، اما می‌خواهد با انتخاب نقش ناجی، ضعف خود را بپوشاند. برای مثال، عربستان با ساخت ویدیوها، انیمیشن‌ها و بازی‌های کامپیوتری، خود را ناجی ملت عرب و ملت ایران جلوه می‌دهد

به حماس در قطر نگران هستند»[۱۴]؛

«بنیانگذار اطلاعات قطر: «دوحه عقل خود را از دست داده است»[۱۵]؛ «چه کسی قطرا در درینت صحنه اداره‌می‌کند».[۱۶] درنتیجه، کانال خبری العربیه پس از شکایت قطر منته‌بر نفی شد کد بی طرفی و دقت در منابع خبری، مجوز پخش خود را با اقدام[۱۷] در بریتانیا از دست داد[۱۸] زیرا اقدام به دلیل استانداردهای بالا در حفظ کدهای پخش برنامه‌هایی که همه پخش‌کنندگان بریتانیا باید از آن پیروی کنند، از احترام بین‌المللی برخوردار است. درواقع، پیام‌ها تبلیغاتی فوق‌الذکر غیرعادی هم نبوده‌اند زمانی که در نظر بگیریم خاندان سلطنتی عربستان بخش‌های بزرگی از رسانه‌های عربی را در اختیار دارند و آنها را محکم در راستای سیاست‌های رسمی عربستان سعودی حفظ می‌کنند. فهرست سازمان‌های رسانه‌ای که به‌طور کامل یا جزئی متعلق به خاندان سلطنتی سعودی هستند، جامع است و شامل مرکز پخش خاورمیانه[۱۹] که شش شبکه تلویزیونی و دو کانال رادیویی را اداره می‌کند، است. این شبکه‌ها و کانال‌ها عبارت‌اند از: شرکت ارتباطات اربیت[۲۰]، رادیو و تلویزیون عرب[۲۱]، گروه روتانا[۲۲] (گسترده‌ترین شرکت رسانه‌ای سرگرمی در جهان عرب)، شرکت رادیو و تلویزیون لبنان[۲۳]، شبکه لبنانی تلویزیون المستقبل[۲۴]، روزنامه‌های منطقه پیروی می‌کند»[۲۰]؛ [۱]؛ «چگونه تندرهای قطر و ایران از نظر سیاسی بسیار شبیه هم هستند»[۱۱]؛ «حزب‌الله و قطر داستان عشق ممنوعه»[۱۱]؛ «حفتر قطر را به حمایت از تروریسم در لیبی متهم کرد»[۱۳]؛ «تحلیلگران از نزدیکی پایگاه ایالات متحده

http://irannewspaper.ir

editorial@irannewspaper.ir

ایران

دقیق تسلیحات سعودی و توانایی‌های مخرب آنها برای تخریب ادعایی مجتمع‌های هسته‌ای و پایگاه‌های هوایی ایران است. سازنده فیلم مشتاق است سلاح‌هایی از بریتانیا، ایالات‌متحده و شرکت‌های چینی را به‌منظور جلوه دادن گستردگی شبکه جهانی ریاض نشان دهد.

این ویدیویک ابزار تبلیغاتی و پروپاگاندایی است که توسط رژیم سعودی به‌کار رفت تا عربستان را قدرتمند نظامی و ایران را ترسو جلوه دهد. به‌طورکلی این ویدیو نشان‌دهنده آمادگی عربستان سعودی برای جنگ با ایران است.[۲۹] ساخت انیمیشن‌هایی که در آن جنگ احتمالی میان عربستان سعودی وایران را به تصویر می‌کشند، نمونه دیگری از بازی‌های روانی ناجی یا رابین هود بودن عربستان است. برای مثال، در انیمیشنی با عنوان «سناریوی جنگ‌بین‌عربستان سعودی و ایران»؛ به شکلی متمایز روی نقشه».[۳۰]، به‌وضوح این تصور را القا می‌کند که در جنگ احتمالی میان این دو کشور، قدرت برتر از آن عربستان سعودی است. بخش دیگری از فعالیت‌های عربستان در این راستا، ساخت بازی‌های ویدیویی است.

یک ویدیوی دیگر مربوط به بازی‌های کامپیوتری است که در آن ارتش عربستان به خاک ایران حمله می‌کند و پیروز می‌شود. در این ویدیو محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان سعودی در نقش یک فرمانده ارتش، حمله‌نیروهای این کشور به‌خاک ایران را فرماندهی می‌کند. این فعالیت‌ها به‌منظور مخدوش کردن افکار عمومی کشورهای عربی درباره جمهوری اسلامی ایران و سیاست‌های منطقه‌ای این کشور و متقاعد کردن افکار عمومی کشورهای عربی به اینکه هر آنچه عربستان و متحدان آن در منطقه باور دارند، روایت اصلی و واقعی است، انجام می‌شود.

■ قربانی برجسب‌زدن

این یک شیوه ترکیبی است؛ در بازی قربانی یک کشور خود را قربانی، ضربه‌دیده و شکست‌خورده در یک رابطه نشان می‌دهد. هدف یا پیدا کردن یک منجی و یا عذاب دادن طرف مقابل است. بر اساس بازی برجسب زدن نیز تلاش می‌شود که کشور و رسانه مجری این بازی، فرد، گروه، دولت یا کشوری دیگر را بدون آنکه اسناد‌لی در محکومیت یا تأیید آنها آورده شود، صرفاً با کاربرد واژه‌های مختلفی که بار منفی یا مثبت دارند، محکوم یا از آن دفاع کند. کاربرد واژگان بستگی به مقاصد، فراقفتی‌ها و ارزیابی‌های کشور مجری دارد. برای مثال، عربستان از یک‌سو، خود را قربانی اقدامات ایران می‌داند و از سوی دیگر به جمهوری اسلامی ایران، برجسب

تروریسم و حامی تروریسم می‌زند. «کنسول عربستان که در ایران ریوده شد»[۳۱] نام یک مستند اختصاصی در مورد حادثه‌ای است که در سال ۱۹۸۷ تهیه شده است. این مستند مدعی می‌شود که داستان مربوط به روده شدن رضا الزنّه، کنسول عربستان سعودی در تهران است؛ حادثه‌ای که به ادعای آنها منجر به کشته شدن دستیار وی، سوزاندن آن و یورش به سفارت عربستان شد.[۳۲] این مستند و مستندهای دیگر وقایعی را روایت می‌کند که در سال ۱۹۸۷ در مکه مکرمه در موسم حج رخ داد، زمانی‌که زائران ایرانی تظاهرات عظیمی با شکل دادند که به‌سرعت به خشونت و درگیری نیروهای امنیتی سعودی با آنها تبدیل شد که منجر به کشته و زخمی شدن تعداد زیادی از آنها شد.[۳۳] با وجود کشته و زخمی شدن تعداد زیادی از تظاهرات‌کننده‌ها توسط نیروهای امنیتی سعودی، این مستند تلاش می‌کند تا حجاج ایرانی را تروریست جلوه دهد. همچنین در لیست سیاه ۵۸ بندی عربستان علیه ایران که وزارت خارجه عربستان در تاریخ ۱۹ ژانویه ۲۰۱۶ منتشر کرد، این کشور مدعی شد که موارد ذکر شده در این لیست، اقدامات تروریستی است که ایران پس از انقلاب اسلامی ایران انجام داده یا از آنها حمایت کرده است. در بند ۱۴ آن آمده است «در سال ۱۹۸۷ به «رضا عبدالمحسن الزنّه» کنسول عربستان در تهران حمله شد، وی سپس توسط سپاه پاسداران دستگیر و بعداً در مذاکرات میان ایران و عربستان آزاد شد.»[۳۴]

■ قربانی‌ناجی

این بازی نیز، یک بازی ترکیبی است که مجری آن از یک‌سو خود یا دیگران را قربانی طرف مقابل جلوه می‌دهد و ازسوی دیگر، می‌کند که در سراسر جهان عرب پیشبرنده شده است. از نظر بصری، تصاویر چهار شاخص کلیدی داشت:
● هویت فرقه‌ای (برای نشان دادن «ما» بودن اعراب در مقابل «دیگری» بودن ایران)؛
● ملی‌گرایی اسلامی (ویدیوین ایدر رالقا باوجود این، بحران خلیج فارس به یک جنگ سایبری تمام‌عیار تبدیل نشد و بنابراین، جنگ اطلاعاتی (به‌معنای واقعی کلمه) صورت نگرفت.
■ ناجی یا رابین‌هود
کشوری که این بازی را انجام می‌دهد می‌خواهد در ظاهر به دیگران القا کند که این توانایی و تمایل را دارد که مشکلات دیگران را حل کند. اگرچه فرد ناجی یا رابین هود، در حقیقت بر ضعف خود اشراف دارد، اما

گسست سخت بین محاسبات خونسردانه ژنرال‌ها در ریاض و مرگ غیرنظامیان، زنان و کودکان بی‌گناه در واقعیت صحنه یافت. در طول تور راهنمایی که به IRIN داده شده بود، مقامات نظامی عربستان (برخلاف آنچه در واقعیت مشاهده می‌شد)، اصرار داشتند که در هدف‌گیری دقیق هستند، قوانین جنگ را رعایت می‌کنند و دائماً آنچه را که برای جلوگیری از تلفات غیرنظامیان است، انجام می‌دهند». در این نمونه، عربستان، مردم یمن را قربانی اقدامات انصاریالله و خود را ناجی این ملت معرفی می‌کند.

- ↑ «شاه عربستان: ایران نوک نیزه تروریسم جهانی است»، بیورنوز، ۲۱ آپریل ۲۰۱۷.
- ↑ Paul M. P. Bell “Pakistan’s Madrassas – Weapons of Mass Instruction?” Naval Postgraduate School Monterey. California, March 2007, pp: 20-21.
- ↑ Claude Moniquet “The Involvement of Salafism/Wahhabism in The Support and Supply of Arms to Rebel Groups Around the World,” Directorate-General for External Policies of the Union. Directorate B. Policy Department. CEO. European Strategic Intelligence and Security Center, ESISC, June 2013, pp: 13-12, http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/457137/2013/EXPO.
- ↑ «ویکی‌لیکس: کلینتون، عربستان را بزرگ‌ترین پایگاه مالی گروه‌های تروریستی می‌داند»، رادیو فرد، ۱۵ آذر ۱۳۸۹.
- ↑ Ben Hubbard & Mayy El Sheikh, “WikiLeaks Shows a Saudi Obsession With Iran,” The New York Times, 16 July 2015, http://www.nytimes.com/2015/07/17/world/middleeast/wikileaks-saudi-arabia-iran.html
- ↑ https://www.youtube.com/watch?v=5ktyPt1fknw
- ↑ «الخطر المتكرر... فیلم یکسلف ارتباط ایران به داعش»، الخلیج اونلاین، ۱ مارس ۲۰۱۷، https://alkhaleejonline.net
- ↑ Hoover Institution
- ↑ Vitriol
- ↑ https://english.alarabiya.net/News/gulf/2017/05/31/DNP-Qatar-following-Iran-s-policy-of-interference-in-the-region-s-crises
- ↑ https://english.alarabiya.net/features/2017/05/29/ANALYSIS-How-Qatar-and-the-Khomeinis-are-very-much-alike-politically
- ↑ https://english.alarabiya.net/features/2017/05/27/Hezbollah-and-Qatar-a-story-of-forbidden-love-
- ↑ https://english.alarabiya.net/News/north-africa/2017/05/29/Haftar-accuses-Qatar-of-supporting-terrorism-in-Libya
- ↑ https://english.alarabiya.net/features/2017/05/29/nalysts-raise-fears-of-US-base-so-close-to-Hamas-in-Qatar
- ↑ https://english.alarabiya.net/features/2017/05/29/Qatar-intelligence-founder-Doha-has-lot-its-mind-
- ↑ https://english.alarabiya.net/views/news/middle-east/2017/05/26/Who-runs-Qatar-behind-the-scenes-
- ↑ سازمان تنظیم‌کننده مقررات رسانه‌ای بریتانیا
- ↑ Middle East Monitor Qatar victory as Saudi’s Al Arabiya surrenders UK broadcasting license 2018, www.middleeastmonitor.com/20180216-qatar-victory-a-s-saudis-alarabiasurrenders-uk-broadcasting-licence/
- ↑ Middle East Broadcasting Centre (MBC)
- ↑ Orbit
- ↑ Arab Radio and Television (ART)
- ↑ The Rotana Group
- ↑ The Lebanese Broadcasting Corporation (LBC)
- ↑ The Lebanese channel Al Mustaqbal TV
- ↑ The Lebanese newspapers Al Nahar and Ad Diyar
- ↑ «Saudi Arabia Bans Al Jazeera Channels in Hotels», TCA Regional News Al Jazeera, 9 June 2017, Ahttp://www.aljazeera.com/news/2017/06/saudi-arabia-bans-al-jazeera-channels-hotels170609141041079.html
- ↑ فیلم قوه الردع السعودی
- ↑ Saudi Strike Force (translated from Arabic). (2017, December 12). Saudi Strike Force Video (translated from Arabic) [Video]. https://www.youtube.com/watch?v=9selhGBpKd
- ↑ «How to Analyze Visual Propaganda in the Middle East: An Analysis of Imagery in the Saudi Strike Force Movie.» 21 March 2022. wiley onlineibrary, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/dome.12262.
- ↑ https://www.youtube.com/watch?v=Zd3hAMp0y9E
- ↑ «وتأثقی: الفضل السعودی الذی احتفظ فی ایران
- ↑ https://www.youtube.com/watch?v=RZUWKKMfZl0
- ↑ https://www.youtube.com/watch?v=I7_b2fuxmZ8
- ↑ https://www.spa.gov.sa/viewstory.php?lang=ar&newsid=1448376
- ↑ www.irnnews.org
- ↑ The New Humanitarian
- ↑ سایت New Humanitarian (اخبار) IRIN
- ↑ «سابق توسط سازمان ملل در سال ۱۹۹۵ و دربی (سابق کنی رواندا، در این شعار که گزارش عبی روی زمین از بحران‌های بشردوستانه می‌تواند به کاهش یا حتی جلوگیری از فجایع آینده باین بزرگی کمک کند، تأسیس شد.